

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 nvč. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. osmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljske izdatke „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 3.20, za pol leta Kron 2.60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Neprilagojena pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo. Naročnino, oglašne in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti števe 20.

Poštno-hranilnični račun števe 841-652. TELFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Službena pragmatika oživela.

DUNAJ 29. (Izv.) Pododsek za službeno pragmatiko gospodske zbornice je sklican k sejanju dne 3. septembra ob 10 dopoludne in 4. septembra ob 3 popoldne.

Podpredsednik državnega zbora obolet.

PRAGA 19. (Izv.) Podpredsednik avstrijske državne zbornice in češki deželni odbornik, poslanec Zdarsky je težko obolet.

Ogrski poslanec Justh obolet.

BUDIMPEŠTA 29. (Izv.) Vodja opozicije v ogrsko-hrvatskem državnem zboru Julij pl. Justh je težko obolet. Njegovo stanje je nevarno.

Posledice Jukičevega procesa.

PRAGA 29. (Izv.) Češki listi javljajo, da so se nekateri hrvatski poslanci odločili, da se radi sedanjih neznosnih razmer na Hrvatskem, presele v Prago, med njimi tudi posl. Radič in Budisavljevič. Hrvatski dljaki, ki so bili dosedaj vpisani na zagrebški univerzi, se vpišejo na jesen deloma na praško, deloma na dunajsko, deloma na graško univerzo.

Odmevi Jukičevega procesa v Dalmaciji.

SPLIT 29. (Izv.) Radi demonstracij na dan razglasitve Jukičeve obsodbe je državno pravdnštvo ovadilo radi motenja javnega mira koncipista dra. Andjeljovića in trgovca Buzančiča. Čela vrsta mladih ljudi, ki so klicali „Živio Jukič“, bode morala radi tega odgovarjati pred sodiščem.

Bivši poslanik grof Calice umrl.

GORICA 29. (Kor.) Tu je umrl bivši avstro-ogrski poslanik v Carigradu, grof Calice. Pogreb se bo vršil v soboto ob 4 15 popoldne.

Nemški cesar pojde vendarle v Švico.

BERN 29. (Kor.) Zvezni svet je dobil uradno poročilo, da pride nemški cesar prav gotovo v Švico. V programu so bile izvršene nekatere male spremembe. Namestniki izlet v hribe izostane.

Adjutant nemškega cesarja ponesrečil.

KASSEL 29. (Izv.) Ko je cesar jezdil v spremstvu svojega adjutanta, nadporočnika pl. Kleista, je poslednji pal s konja ter zadobil težke poškodbe; zlomil si je hrbtenico in zadobil tudi notranje poškodbe.

Avstrija in Rusija

DUNAJ 29. (Izv.) Jutranja izdaja „Reichspost“ objavlja celo vrsto člankov in razgovorov o možnosti vojne med Avstrijo in Rusijo. Ti članki so povsodi vzbudili veliko pozornost, posebno, ker se ve za gotovo, da so ti članki inspirirani po visokostojnih osebah. Pisec kaže na jako razvito rusko cerkveno in politično agitacijo v Galiciji, ki da je za Avstrijo jako nevarna. List citira članek iz ruskega „Novega Vremena“ od 22. t. m., v katerem razpravljajo znani ruski publicist Menčikov o vprašanju, s kom je možna v bližnji bodočnosti vojna Rusije? Odgovor Menčikovov se glasi, da je za Rusijo najnevarnejša Avstro-Ogrsko-Romunska mejna črta. Dalje prinaša „Reichspost“ izjave neke znane diplomatske osebe, v katerih dotičnik trdi, da so odnosi med Avstro-Ogrsko in Rusijo korektni. Da se odnosi niso zboljšali ni naša krivda, temveč krivi so nezaupni ruski merodajni faktorji, posebno napram Avstro-Ogrski, in pa

sovražno vedenje ruskega časopisja. Grof Aehrenthal in grof Berchtold sta se zastonj trudila, da bi zboljšala odnose med obema državama.

Španska in Vatikan.

DUNAJ 29. (Izv.) Današnja večerna izdaja „Reichspost“ prinaša vest iz Madrida, da so odnosi med Vatikanom in špansko vlado precej napeti. Nastalo je namreč nesoglasje med papežem in španskim ministrskim predsednikom Canalejasom radi imenovanja novih škofov. „Reichspost“ končuje članek z besedami, da je pričakovati izbruh ostre kulturne borbe.

Minister dr. Trnka gre na Češko.

DUNAJ 29. Minister dr. Trnka, ki se je vrnil včeraj na Dunaj, gre 1. septembra na Češko, kjer ostane 11. dni.

Izgnani italijanski odvetniki.

DUNAJ 29. (Kor.) Večerni listi javljajo iz Inomosta: Pred 14 dnevi so bili italijanski odvetniki Montenezzo, Crema in Giacomelli v Rivi aretirani, ker so fotografirali tamošnje utrdbе. Ti trije odvetniki so bili sedaj izpuščeni na svobodo, obenem pa izgnani iz vseh avstrijskih dežel.

Poskušeni ritualen umor?

VARŠAVA 29. (Izv.) „Nova Gazeta“ javlja iz Pieterkova: Neka 12-letna deklica bi bila morala po nalogu svojih starišev na kupiti nekaj predmetov pri židovskem trgovcu Gerberju. Ta poslednji jo je zvalil v klet, češ, da dobi tam zahtevano blago. Ko je prišla deklica domov, je povedala starišem, da so hoteli izvršiti na njej ritualen umor. Vest se je raznesla po bliskovo po vsem mestu. Tekom četrte ure se je nabrala velika množica pred Gerberjevo trgovino in jo popolnoma razbila. Polcija je morala bežati, ker je bila prešibka. Tisočglava množica se je podala na to pred druge židovske trgovine ter jih začela razbijati. Nastopil je moralo vojaštvo, kateremu se je posrečilo z nasajenimi bodali razpršiti množico.

Več oseb je bilo aretiranih in precej ranjenih.

Konkurz dunajskega varieteja.

DUNAJ 29. (Izv.) Prejšnji variete „Benetke na Dunaju“, sedaj „Kaisergarten“, je napovedal danes konkurz, baje radi neugodnega vremena tekom letošnjega poletja. Pasive znašajo nad poldrugi milijon kron. Največ so prizadeti igralci, katerim vodstvo varieteja ne more izplačati gaž.

Poneverjenje pri Avstrijskem „Rdečem križu“.

DUNAJ 29. (Izv.) Neki viši dež. uradnik računskega oddelka avstrijske družbe „Rdečega križa“ je poneveril več denarne zneske. Uvedena je sodna preiskava.

Avijatika.

INOMOST 29. (Izv.) Dne 24. septembra se prične tu letalni teden.

Angleška banka zvišala eskompt.

LONDON 29. (Izv.) Angleška banka je zvišala obrestno mero od 3 na 4%.

Razvoj francoskega vojnega zrakoplovstva.

PARIZ 29. (Izv.) Francoski listi objavljajo danes vladne naredbe glede organizacije francoskega vojnega zrakoplovstva. Vlada namerava ustanoviti tri letalne oddelke s 165 častnikov, 180 vojakov in 15 delavcev.

očetu za mater niti besedice. Kar zbolelo ga je v srcu. Šel je k mizi, da bi pisal materi in sestram. Kakor navadno je začel pisati po nemško. Toda — že pri besedah: „Meine teuerste gnädige Mutter!“ — se mu je ustavilo pero in razdirge papir ter vzel novega in začel pisati hrvaški.

Teško mu je šlo. Oče je sicer zares gledal na to, da se sin nauči pisati hrvaški, in je s sestrami redno dopisoval hrvaški, kakor oče z materjo in majšimi otroci. Toda želel je materi opisati vsaj nekaj s svojega potovanja, o svojih doživljajih, a za to mu je manjkala prava beseda. Prvi trenutek ga je pograbila mladeniška nestrpnost in že ni hotel več pisati pisma, a potem se ga je polotila velika bol, sram in jeza.

V svojem rodnom jeziku mi je težko izraziti svoje misli. O — kam smo prišli, kam padamo! Toliko let po šolah, pa ne znam pisati v svojem jeziku! Kako bodo mogli odgovorjati krivci za tako velik greh, da so pustili, da je narod, cel narod padel tako globoko! — Je govoril razburjeno in glasno sam pri sebi. — Ali moram! Nires, da bi naš jezik ne imel besed. Pisal bom, pa naj izgubim ves dan! — In tekel je v očetovo sobo, vzel Belostenca in Jambrešica — in tudi Kačičevo pesmarico in je tako oborožen sel k delu.

Homatije v Turčiji.

CARIGRAD 29. (Izv.) Izdajatelj mladoturškega lista „Rumeli“, Nadi, je bil aretiran v Smirni. Najbrže bo moral odgovarjati pred vojnim sodiščem.

CARIGRAD 29. Nekdanji vojni minister Mahmud šefket paša je težko obolet na jetiki.

Upor orožnikov.

CARIGRAD 29. (Kor.) Minojo noč so orožniki in nekateri oddelki čet v Galati in Kasim Paši, kjer se nahaja ministrstvo mornarice poskusili upor. Poskus, ki ga je baje pripisati vplivu mladoturške stranke, pa se je ponesrečil.

CARIGRAD 29. (Kor.) Naznanjen upor orožnikov in nekaterih oddelkov čet, se je izvršil kmalu po polnoči. Poveljništvo je odredilo povsod obširne odredbe. Pehota in konjica sta bili poslani na vse točke mesta. Vse banke so bile po voljakih zastražene. Danes zjutraj je v celem mestu vladal popoln mir. V krogih vojnega ministrstva izjavljajo, da je ta dogodek dokazal, da so čete zveste vladi.

CARIGRAD 29. (Kor.) Uporni orožniki so se minojo noč približavali ministrstvu mornarice, da bi demonstrirali proti vladi. Upor pa se je ponesrečil, ker je vlada takoj posegla vmes.

CARIGRAD 29. (Kor.) Preiskavo o nočnem dogodku vodi posebna komisija. Glasom neke verzije so priredili trije orožniški častniki in kakih 50 orožnikov manifestacijo proti vladi, da bi izzvali nemire. Vsi demonstrantje so bili aretirani in postavljeni pred vojno sodišče.

Vojno razpoloženje v Bolgariji.

SOFIJA 29. (Izv.) Na današnji cerkveni slavnosti povodom obletnice bitke na prelazu Šipka je zahteval nadškof z lece, naj vlada skrbi za to, da se odpravijo neznosne razmere v Makedoniji.

SOFIJA 29. (Kor.) Vladno glasilo „Mir“ protestuje z izrazom ogorčenja proti temu, da so na kongresu, ki se je vršil minolo nedeljo nekateri govorniki grozili z nasilstvi in nemiri in da se na kongresu sprejete resolucije nanašajo na te groznje.

Črnogorsko-turški obmejni spor.

CETINJE 29. Oddelek turških obmejnih vojakov je včeraj popoldne ob 5 prekoratil pri Kodranu črnogorsko mejo in je oddal salvo na Črnogorce, ki so bili na polju. Obenem so začeli Turki močno streljati tudi z okopov in stražnic na črnogorsko prebivalstvo in hiše ob Veliški meji. Ističasno je turška posadka streljala na črnogorsko stražo ob Tetrebinju. Končno so Črnogorci pognali turško vojaštvo čez mejo.

Važne konference v Belgradu in Sofiji.

BELGRAD 29. (Izv.) Srbski poslanik v Sofiji Spalajković je dospel sem. Njegov prihod spravljajo v zvezo z važnimi političnimi vprašanji. Značilno je, da je Spalajković pred svojim odhodom iz Sofije dolgo časa konferiral z bolgarskim ministrskim predsednikom Gešovom. Govori se, da se je na konferenci govorilo o sporazumnem in vzajemnem postopanju Bolgarije in Srbije v balkanskem vprašanju. Včeraj je kralj Peter k avdienci pozval vojnega ministra Putnika in več divizijonarjev ter dolgo časa z njimi konferiral.

Napisal je dolgo pismo. S čisto otroško naivnostjo se je bližal ljubljni materi v nežnih morda nespretnih, toda žarkih besedah. Bila je to zmes kajkavskega s krasnim jezikom Kačičevim in Gunduličevim. In ni pozabil opozoriti matere na posamezne ne le izraze in besede, ki so mu prihajale izpod peresa. Po naravnih pozdravnih vzklikih je hitro poletel v višave svojih upov in rodoljubnih želja in je pozabil popolnoma, da govori o svojih doživljajih in je pripovedoval edino le o velikem slovanstvu, o plemenitosti svojega hrvaškega jezika, o lepoti domovine in krivicah, ki jih je delala usoda in svet. Z navdušenim ponosom je omenjal svoje nove učitelje, svoje velike tovariše: Kolarja, Šafarika, Mihanovića in Gaja. Na koncu pa je dodal prepise iz Kolarjeve „Slavine hčere“, iz Kačičeve pesmarice in iz Vukove zbirke, kjer je pesem Asanaginice podčrtal dvakrat s pripombo: „To je prevel največji današnji nemški pesnik, gospod eksceleca Wolfgang Goethe, in to naj ti je, mila in milostiva mati, najboljši dokaz, da ima tudi naš slovenski narod svoje bisere, da je ljubljeneč vil in boginja!“ Končal je s prošnjo, naj mati gleda, da se sestre čim marljivo uče hrvaškega jezika. Ravno je oddal pismo možu Juricu in mu zapovedal, da je po kakem kmetu ali svobodnjaku po-

Skrb SLS za državne uslužbence nižih kategorij.

Ljubljanski „Slovenec“ je slavil naklonjenost vlade, oziroma državnih oblasti do našega življa v Trstu. Ker pa so naši konkretni statistični podatki o razmerju uradnikov pri drž. oblastih do korenin porušili to trditev in pognali ljubljanskemu listu vodo v grlo, se je „Slovenec“ v svoji navihanosti in nerigoroznosti v izbiranju sredstev hitro obesil na neki drugi moment, domnevanje s, da s tem niže kategorije državnih uslužbencev in široke sloje prebivalstva sploh nahujska proti slovenskemu političnemu vodstvu v Trstu. Dejstvo, da smo najprej prinesli podatke o uradništvu — ker so nam bili v momentu hitreje pristopni — je hotel namreč „Slovenec“ izrabiti v dokaz, da se naše vodstvo ni nikoli nič brigalo za niže kategorije.

To je bilo sicer res — da ne rabimo drugega izraza — jako komodno, ali previdno ni bilo od strani „Slovenca“. Prisilil nas je, da se dotaknemo stvari, ki ne služijo ravno v dokaz ni o slovenstvu politike SLS, ni o ljubezni in brigi te stranke za niže kategorije državnih uslužbencev v Trstu.

Tudi če bi odgovarjalo dejstvom, tudi če bi bilo res, da so državne oblasti naklonjene našemu življu in da rade nameščajo naše ljudi, bi bilo tako proslavljanje oblasti, takovo krčkanje v svet o njihovi naklonjenosti do Slovencev, še vedno neodpustna taktična pogreška, naravnost izdajstvo na interesih našega življa.

To pa iz dvojnega tehtnega razloga. V prvo daja tako hvalisanje oblastim oporo, da morejo, sklicevaje se na tako sprječevalo, zavračati eventuelne, pa bilo še tako opravilne pritožbe podrejenih jim slovenskih uslužbencev. V drugo pa je šel „Slovenec“ s svojim hvalisanjem direktno na roko našim drugorodnim narodnim sovražnikom. Saj so ravno italijanski listi, ki vedno operirajo s trditvijo, da vlada podpira, favorizuje in protežira slovenski element in da zapostavlja italijanskega. In če potem prihaja še slovenski list — in vrhu tega še glasilo največje slovenske stranke-nositeljice oficijelne slovenske politike — z izjavo, ki podkreplja trditve Italijanov: ne pomenja-li potem tako postopanje v slovenskem listu direktnega oškodovanja interesov slovenskih uslužbencev?

„Slovenec“ nastop bi bil torej afront proti interesom tržaškega Slovanstva — in slovenskih državnih uslužbencev še posebej —, tudi če bi ne bila „Slovenčeva“ — bajka o dobrotnosti državnih oblasti do slovenskih uslužbencev tako daleč daleč od resnice, kakor je, žal, v resnici. Eklatanten dokaz za to so neštevilni nastopi našega političnega vodstva, neštevilni konkretni izgledi o nedobrohotnosti državnih oblasti v našem listu, opetovani protesti in nastopi poslanca dr. Rybača v dunajskem parlamentu in pa dnevni pojavi ogorčenja istih naših uslužbencev samih!

Da ne bomo segali predaleč, opozarjamo tu le na poštno in pa na direktno državnih železnici. Naj le „Slovenčevi“ informatorji in zaupniki povprašajo prvega slovenskega poštnega uslužbenca, ki jim prihaja na ulici nasproti, in čuli bodo žalostno pesem o trpljenju, krivicah, zapostav-

šje materi v Lučevac, ko je prišel k njemu Cerovič.

— Kje so drugi? — ga je takoj vprašal Ivan.

— Šli so iskat Smodka.

— Ah — našega dobrega Matijo! — je dostavil Ivan veselega in hvalečnega srca in takoj vprašal, ali zahajajo k Smodkovim predavanjem o hrvaškem jeziku na akademiji? Ta mu je opisal prvo uro in kako je vse namrnelo v dvorano, i dijakov, i juratov i profesorjev; kako so besneli madjarski dijaki in zagrozili z demonstracijami in kako neprenehoma rujejo proti Smodku in njegovi učni stolici.

— Ne posreči se jim! — Goljufajo se! Sedaj smo mi mladi tu! O — ko bi vedel, kakli divni naši ljudje so tam gori na Dunaju, v Gradcu in Pešti! Jaz sem se prvi trenutek moral sramovati, ko sem prišel tja gor. Vedel nisem za nič; vse mi je bilo „terra incognita“, — ko sem jih poslušal, o čem se pogovarjajo. Nikakor nisem mogel umeti tolike slave nekega Kolarja. Toda potem — potem se mi je odprlo pred očmi, ko sem se sestal z njimi — in tedaj sem razumel brate iz Bačke, Dalmacije, Kranjske, ko so mi pravili, da smo vsi isto! (Pride še.)

PODLISTEK

Osvit.

Slike iz tridesetih let.

Spletni Ksaver Šandor Gjalski. — Prevel A. E.

Ko je odšel mojster, se je ustavil odvetnik sredi sobe in se udaril z roko po čelu: — Glej, — skoraj bi bil pozabil! Sreča, da je prišel ta človek. Poslušaj me, prosim te! Jutri ali pojutrišnjem pridejo naši kmetje iz Orešja delat v bukovški vinograd. Naš jurič, kakor je modra glava, bi jih pustil lačne in brez strehe. Popazi torej, da ti ljudje dobe vsega, česar jim je treba. Naša dolžnost je, da skrbimo za svoje podanike; to moramo vedno poskrbeti. Ob tej priliki pride z drugimi tudi vdova Janja Hrštakova. Sirota se boji, da ji vzamemo selišče, če ne bi prišla na tlako, toda pusti jo domov, ker sem izvedel, da ima oba sina, pomni si in daj jej pečata, kakor da bi bila izvršila tlako, pa naj se tudi protivi špano! Ne pozabi! Sedaj pa z bogom! in oče je podal sinu roko, da jo poljubi, čim je zaslišal, da je voz pred vežo.

Po očetovem odhodu se je sin vrnil v svojo sobo. Spomnil se je, da ni izročil

Ilanju pod komando mogotcev na poštni direktorji v Trstu. In če bi hoteli „Slovenec“ informatorji slončeno polzvedovati med uslužbenci nižih kategorij v državno-železniški službi, bi čuli, kako je ves zlistem na upravi državnih železnih grmanizatoričen, kako neprijazen je slovenskemu življu, kako gre vsa njegova tendenca za izpodirvanjem nameščenih naših ljudi ter za odklanjanjem slovenskih prosilcev in za importiranjem Nemcev, in kako morajo slovenski uslužbenci toliko na centrali, kolikor v prometni službi dan na dan občutiti, da so inferijorna bitja, dočim je Nemec njihov gospod.

In vsa ta vnebovpijoča krivica vspricho dejstva, da poleg slovenskih večin na Goriskem in v Istri in poleg velike slovenske manjšine na tržaškem ozemlju spada pod poštno ravateljstvo v Trstu tudi tista osrednja pokrajina slovenska, Kranjska, kjer absolutno gospodari stranka, ki jej je glavno glasilo isti „Slovenec“! In vspricho dejstva, da tečejo državne železniške proge, ki jih upravlja direktorja v Trstu, izključno po slovenskih tleh, in po dobronam delu zopet po isti osrednji slovenski pokrajini!

Pa tudi brez ozira na to poslednje dejstvo, bi bilo SLS kakor vodilni slovenski stranki že z narodnega slovenskega stališča, po zahtevi ljubezni do svojcev, v neizogibno dolžnost, da nasproti obema omenjenima upravama z vso energijo brani splošni slovenski in še posebno tudi interes slovenskih uslužbencev. Dejstvo pa je, da take obrambe od strani SLS ni bilo doslej, ali vsaj ne v toliki meri, kolikor se more in mora zahtevati od vsake slovenske stranke in od vsakega slovenskega zastopnika. Tej z a m u d i je pripisovati v glavnem, da vse britke pritožbe naših uslužbencev in vse tozadevne parlamentarne akcije naših primorskih poslancev ostajajo skoro brez vsakega efekta. Še več, še dalje sega ta indiferentnost pri SLS, tako daleč, da prehaja v direktno vspodbujanje gospodarjev na poštni in železniški direktorji. Mi vemo in imamo dobro zabeleženo, da celo v časih, ko je vohralo med našimi uslužbenci najhujše ogorčenje radi krivic in zapostavljanja, ko so naši primorski poslanci ujavljali parlamentarne akcije na Dunaju radi tega, so izvestni velmoži iz SLS prhajali v Trst klanjati se in slišati tiste roke, ki tako brezobzirno zapostavljajo naš življ in izvajajo svoj germanizatorični zistem!

Dočim je na našem političnem vodstvu poslušno uho za take pritožbe in vsikdar pripravljena volja za od pomoč, dočim so vrata dr. Rybářa vsikdar odprta tudi najzadnjemu med trpečimi — pa se velmoži iz SLS klanjajo in „Slovenec“ slavi kakor se je dogodilo ravnokar — njihove zatiralce...

Slovenski uslužbenci nižih kategorij se morajo le prav lepo zahvaliti za tako „skrb“, ki se ne pojavlja v dejanjih, ampak le v besedah, in še to le z namenom, da bo zlobno sumničila in hujškala proti njim, ki bi res hoteli pomagati, a čisto ne morejo, prvič radi neugodnih razmer, a v drugo in še posebno radi tega, ker njihovi napori ne dobivajo zadostne opore od tistega činitelja v splošni slovenski politiki, ki bi bil ravno poklican za prednjaka na takem obrambnem delu našemu življu na korist!

V delu, v pozitivnem delu za dobro svojega naroda se kaže prava skrb in ljubezen, ne pa v besedah — hujskanja, podtikanja in sumničenja proti ljudem, ki so jim namenili najpoštenje.

Povedati smo morali to, ker nas je „Slovenec“ prisilil se svojim nastopom proti slovenski koristi in svojim udarcem — resnici v obraz!

Enodnevna stavka v tehničnem zavodu.

Včeraj okoli poldne se je naenkrat razširila vest, da so delavci v tehničnem zavodu naenkrat stopili v stavko. O tej stavki, oziroma njenih vzrokih smo dobili iz uradnega vira sledeče poročilo:

Mehanik R. Cris, ki je že 12 let zaposlen v tehničnem zavodu, je ta teden napravil kar tri „plave“ po vrsti. Včeraj ob poldnesih predpoldne se je predstavil zopet na delo, a je našel na svojem mestu že drugega delavca. Može je zahteval, da se ga takoj zopet sprejme na delo. Delovodja Albert Kučer pa mu je rekel, da ne bi bil smel tako zanemariti svoje dolžnosti in da morda s prošnjo doseže, da ga sprejmejo nazaj v delo. Cris pa ni hotel razumeti, da on nima prave. V istem hipu je šel tam mimo inženir Hans Pichler. Ker si je Cris domneval, da je inženir Pichler kriv njegovega odpusta, je vrgel proti njemu dva kosa železa, od katerih je eden tudi zadel Pichlerja na roki. Vsi tedi je ravnateljstvo rečenega delavca takoj odpustilo.

To se je razglasilo med delavci ob 10.30, a posledica temu je bila, da so vsi delavci — njih 900 na številu — v znak protesta takoj zapustili delo.

Tako je torej glasilo naše poročilo. Ker nam se je takoj dozdevalo, da je to poročilo tendenciozno, smo se informirali pri delavcih samih in doznali sledeče:

Mehaniku Crisu, ki je delal navadno na akord, je pred kakimi 14 dnevi delovodja ponudil v akord neko delo, katerega pa Cris ni hotel prevzeti, ker na podlagi cen, ki so mu bile ponudjene, ne bi bil prišel do primerne zaslužke. Zato je Cris prevzel omenjeno delo, a proti merzi. Tako je delal kakih 14 dni. Minoli ponedeljek pa je zapustil delo, ter ostal doma do včeraj, ker je bil bolan. Včeraj pa se je zopet vrnil na delo, a našel je na svojem mestu drugega. Delovodja je nakazal Crisu delo pri drugem stroju, katerega pa se je Cris branil prevzeti, ker bi bil tu zaslužil manje, nego tam, kjer je delal preje.

Onega dela, katero je delal drugi, ko se je Cris povrnil v tovarno, je bil Cris že izvršil polovico. Oni delavec pa, ki je prišel na mesto Crisa — neki Zennaro — nadaljuje v akord ono delo, katero je delal Cris proti merzi, a dobi za izvršitev polovice tega dela enak znesek, kakor je bil Crisu obljubljen za celo delo!! Treba pa pri tem pomisliti, da je ta Zennaro pred tremi meseci brez dovoljenja zapustil delo in bil menda v tem času vkrcan na neki ladji. Dobil pa je takoj zopet delo, ki je pravzaprav pripadalo drugemu, in pod ugodnejimi pogoji, nego jih je imel ta, ker je Zennaro v sorodstvu z nekim „kapotom“, inšpektorjem, ali kako se že imenujejo te razne šarže.

Cris je kljub temu prevzel delo pri drugem stroju in delal tam dotlej, da je prišel mimo inženir Haus Pichler, ki je med delavstvom zelo obsovažen vsled svojega odurnega postopanja. Cris je proti inženirju Pichlerju protestiral, da mu se je odkazalo to delo, da si ima pravico, da izvrši delo, katero je že začel. Prišlo je do pretekanja in v tem pretekanju je Cris v jezi vrgel Pichlerju v hrbet kos bronca. Pichler je sicer takoj na to zbežal iz dotične delavnice, a o kaki rani ne more biti govora. Cris so na to večkrat pozvali v pisarno ravnateljstva, kateremu pozivu se pa on ni hotel takoj odzvati. Ko se je pa končno na ponovni poziv vendar-le odzval, so mu v pisarni naznanili, da je odpuščen. — Ko se je ta vest razširila po delavnicah tehničnega zavoda, so takoj vsi delavci, v znak protesta zapustili delo.

Popoldne ob 2 so imeli delavci shod v delavskem domu, kjer so sklenili, da predložijo ravnateljstvu spomenico, v kateri bodo zahtevali odpravo dosedanjih nezgodnih razmer v tehničnem zavodu. Obenem so sklenili, da se vrnejo danes na delo.

Iz vsega gori povedanega je jasno razvidno, da so razmere v tehničnem zavodu res zelo nezdane in da treba kaj storiti, da se odpravi sedanjí delavce izkoriščevalni sistem. Mi bomo vsekako v bodoče tem razmeram posvečali svojo pažnjo.

Domače vesti.

Gonja proti „Edinosti“ v spovednici. Prejeli smo pod tem naslovom:

Minole sobote sem bila v cerkvi pri Sv. Jakobu, da opravim svojo versko dolžnost. Bila sem pri spovedi. Nisem pa dobila odveze zato, ker sem povedala, da čitam „Edinost“. Duhovnik — menda g. kapelan — je trdil, da „Edinost“ piše proti veri. Nu, jaz pa sem si mislila: Če bi „Edinost“ res pisala proti veri, potem bi bila jaz že davno brez vere in ne bi hodila ne v cerkev, ne k spovedi, kajti čitam ta list že mnogo let. Vzlic temu dnevnemu čitanju pa sva jaz in moj mož ostala verna krščana ter zahajava redno k sv. maši in k spovedi. Torej ne more biti res, kar je trdil g. spovednik. V tem prepričanju me utrja tudi okolnost, da mi doslej še noben spovednik ni odrekel odveze radi čitanja „Edinosti“.

Pa še nekaj drugega je, kar me utrja v tem prepričanju. Dejstvo namreč, da judovski in framasonski „Piccolo“ gotovo ni katoliški cerkvi bolj prijazen, nego pa „Edinost“ in vendar ga videm po vseh zakristijah in ulicah še ču! da bi bil kak duhovnik odrekal vernikom odvezo radi čitanja „Piccola“. Mari mislijo, da ljudstvo ne vidi in da si ne ustvarja svoje sodbe? Dokler italijanski verniki brez vsacega pohujšanja in vsakih posledic smejo čitati italijanski, židovski in zato protikataličski list, mi ne pojde v glavo, zakaj naj bi bilo čitanje „Edinosti“ nezdružljivo z mojo versko dolžnostjo in zakaj naj bi bili Slovenci kaznovani od cerkve zato, ker čitajo ta slovenski list. Za vseh enako! Če je „Piccolo“ dober za Italijane, mora biti „Edinost“ za Slovence — še boljša. Le pravično, ker pravičnosti zahteva ravno naša krščanska vera!!

Užajenega srca sem odšla od spovednice. Ali gospoda naj sprejmejo očitno mojo izjavo! Za slučaj, da me bodo postavljali pred alternativo: ali „Edinost“ proč, ali pa ne dobiš odveze — sem se že odločila: čitala bom „Edinost“ dalje, kakor sem jo doslej brez vsake škode za svojo dušno blaginjo! Ali potem naj ne težijo gospodje, da — drugi gonijo ljudi iz cerkve!

Katarina Cajhen.

„Slovenec“ v album iz železniških krogov. Prejeli smo: Na postaji c. kr. drž. železnice v Trstu je bil nameščen neki Slovenec kakor skladiščen delavec. Ta nesrečnež je zagrešil grozen zločin, za katerega ni odpuščanja pri njih, ki vedre in oblačijo na naših državnih železnicah. Izpogovoril je namreč z nekim slovenskim uradnikom — slovensko besedo. Čim je bil storjen ta grozni zločin, je skočil po konci kakor gad gosp. „abgangsrechnungsleger“ ter je slovenskega „zločinca“ — v resnici pa siromasnega in pohlevnega delavca — tako sramotno obdelal, da je delavec kakor okamenel. Pa ta eksekucija stane peče še ni bila dovolj, marveč je — da govorimo po „Slovenec“ — v smislu dobrohotnosti, ki vlada na državnih podjetjih do Slovencev, hotel še dalje: odvesti je hotel zločinca pred vicešefa Cazzija. Ali nesrečni slučaj je hotel, da tega ni bilo v pisarni. Da se pa vendar še kaj zgodi radi takega sakrilegija na nemškem značaju državno-železniških pisarn, je gospod „abgangsrechnungsleger“ dal pozvati skladiščnega mojstra in mu velel, naj tega delavca takoj odstrani! Gosp. skladiščni mojster je sicer izjavil, da ne more takoj ugoditi tej plemeniti želji — plemeniti nemške duše, ker je takega pridnega delavca težko koj nadomestiti; ali tudi to ni pomagalo pri razsrjenem „abgangsrechnungslegerju“. Neizprosno je zahteval odstranitev onega delavca iz magazina, ker po nazoru srditeža ne more biti večega zločina na svetu, nego če kdo v njegovih pisarni — izpogovoril slovensko besedo, in ker je srditež še grozil, da pojde ovalet in tožiti k inšpektorju, se je moral skladiščni mojster udati prepotentnemu fanatizmu in je bolnim srcem odpravil onega delavca iz magazina.

Tako se godi slovenskim ljudem pod tisto dobrohotnostjo in tistim „zaupanjem“, ki jima je „Slovenec“ tako divno zapel svoje slavospeve!!

Na odgovarjajte lažniku in denuncijantu! Smelo lahko trdim, da se nikjer na Slovenskem od poklicane strani ne dela toliko poti in prošnje, da se na tem in onem mestu spravi naš element do koščeka kruha — kakor je to ravno v Trstu. Stotine in stotine tržaških Slovencev iz vseh slojev, posebno še iz delavstva, nam more potrditi to. Ako kak Efišalt to negira — svobodno mu! Od izdajalske in denuncijantske duše pa ni pričakovati kaj drugega.

Ali najpoglejše, kar je zagrešila ta hudobna polna črna duša, je to, da podtika tržaškemu Sloventstvu kilce, katerih se v Trstu nikdar ni slišalo, in pa gibanje, katerega živ krst ni opazil in na katerega posebno v Trstu noben pameten človek nikdar ni mislil ni! In to edino le v svrhu, da bi očrnil neljube mu tržaške Slovence. To je peklenško početje, kakoršnjega je zmožen le ostuden denuncijant, ki dopisuje v ljubljanskega „Slovenca“.

V resnici nas mora biti sram, da je med nami tako podlih ljudi. S takimi obrekovalci teptanega in zatiranega naroda je vsaka poštena polemika nemoguća, zato Vam svetujem, gospod urednik, da na jednaka lopovstva ne odgovarjate. Mi stojimo nepremično na strani naših poštenih voditeljev, katerim zaupamo svojo usodo. Ako pa kakemu škarnjotu to ni prav, pa naj se — obesi!

Pripomba uredništva. Mi umejemo dobro ogorčenje, ki odmeva iz teh vrstic. Vendar ne moremo dati dopisnikom besede, da se bomo vsikdar ravnali po njih nasvetu. Vseših treba že odgovarjati. Ne radi denuncijantov, ampak radi družin našemu narodu sovražnih faktorjev, ki — če jim to prav prihaja — izrabljajo ravno take denunciacije po tisti latinski: Kdor molči, poturjuje! Saj denuncijanti sami vedo, da klevečejo in vedo tudi, da jim pameten človek ne veruje. Ali kaj to njim mari, ko spekulirajo na tiste, ki takih denuncijacij — potrebujejo za svojo protislovansko politiko!

Zopet z južne železnice. Pišejo nam: Kakor smo že omenili v torkovi številki „Edinosti“, da nam ni potreba starih grehov iskati, moremo zopet danes, in to že šesti dan, poročati o dnevnih grehih naših rdečih bratcev.

Včeraj dopoldne se je sodrug Josip Pipan, delavec na južnem kolodvoru tako napil, da je ležal od 10 dopoldne do 7.40 zvečer brez zavesti. Sodrug so ga sicer pustili, da bi se bil prespal, ali zvečer so bili prisiljeni poklicati zdravniško postajo, ki ga je morala spraviti v bolnišnico. Tako torej, gosp. sodrug! Naš teden se bliža h koncu. Prihodnji teden ima zopet besedo „Zarja“ in njen dopisnik. Radovedni smo, ako bo imel toliko in tako svežega gradiva, kakor mi!

Rešite domovino! Tako kilče včerajšnji „Piccolo“ in naznanja, da sklicuje ogorčena „patra“ za nedeljo, dne 1. septembra ob 9 predpoldne shod pod milim nebom na trgu pred južnim kolodvorom. Ker se sicer šfori od kamore ne upajo sklicati javnega shoda niti v zaprtih prostorih, je jasno, da sklicujejo tudi ta shod le zato, ker so že naprej prepričani, da jim ga policija prepove. Pri tem pa gospodje računajo obenem, da policija prepove tudi izlet NDO iz

Ljubljane v Trst in slavnost NDO sploh. Gospodje so pa to pot prišli prepozno, ker je policija NDO že prepovedala shod pod milim nebom in sprevod od „Narodnega doma“ do Sv. Jakoba. Če jim torej prepove njih shod pod milim nebom, jim prepove le to, kar je že prepovedala slovenskim delavcem. Razlika med enim in drugim shodom pa je ta, da naši delavci niso hoteli s svojim shodom in obhodom nikogar provocirati, temveč le proslaviti petletnico svoje organizacije, dočim šfori kamoristi sami naznanjajo, da ima njih shod izzivalen namen in da hočejo na njem hujškati proti Slovincem. Naravno je torej, da jim bo policija to njih „patrijotično“ nakano preprečila. Povemo pa odkrito, da nam bi bilo to zelo žal. Mi bi namreč želeli, da policija dovolí kamori nameravani shod in da ne pošlje v nedeljo predpoldne pred južni kolodvor niti enega redarja. To naj bi policija naznanila po javnih lepkih. Radovedni smo, koliko bi jih potem prišlo na ta shod. Stavimo glavo in noge — kakor bi rekel svet. Černivec — da niti eden!

Razširjenje Ciril-Metodove deške šole pri sv. Jakobu. Ravnokar doznajemo, da se petrazredna deška šola pri sv. Jakobu z začetkom šolskega leta razširi v šestrazrednico! Glavno vodstvo se je odločilo za to ukljub stiski, v kateri se nahaja, ker se dohodki ne večajo sorazmerno z naraščanjem stroškov. Krasen, da ganljiv dokaz je to o ljubezni naše ljube šolske majke do tržaških Slovencev in o materinski skrbi za njihovo usodo. Zato smo uverjeni, da vzbudi ta vest med našim ljudstvom največje zadovoljstvo in da v srcih tržaškega Sloventstva še intenzivneje zalaskri čut globoke hvalečnosti na tem novem daru, ki ga nam je poklonila velika Dobrotnica!

V kaki luči stoji vspricho tega dejstva klevetniki naše Družbe na vseh straneh!! Tu dejanja ljubavi, skrbi, usmiljenja in požrtvovalnosti; tam le zlobne besede, natolčenja, sumničenja in — v „Slovenec“! — podile denunciacije „Živela Srbija“. Družba in njeni prijatelji rešujejo narod ob periferiji s pozitivnim delom; njeni nasprotniki pa s podiranjem tega dela! Družba odpira svoje hramove slovenskemu otroku in ne vprašuje, hi kateri stranki pripada otrokov oče; sovražniki Družbe jo pa hočejo uničiti radi strankarstva — v strankarski strasti.

Ali naše ljudstvo je vzgojeno v rodoljubni zvestobi in si je v šoli javnega življenja in v vsakdanjih borbah za narodov obstanek pridobilo politične zrelosti in razodnosti. Zato lahko izjavljamo v njegovem imenu, da si je ustvarilo pravilno sodbo tako o namenih Družbe, kakor o njenih sovražnikih. Naše ljudstvo blagoslovja delovanje Družbe. In uverjeni smo tudi, da bo svoji sodbi dajalo izraza v dejanjih: da bo v povečani požrtvovalnosti vračalo Družbi za toliko skrb in ljubav! Družba sv. Cirila in Metoda naj živi, raste in cvete in ljudstvo naj se raduje sadu njenih zavodov v Trstu! Za Družbo bodita vsikdar — pri vsakem po možnosti — odprta srce in... roka!

Za I. vseslovenski cvetlični dan so se po nekod začele živahne priprave. Tako prirede 1. septembra cvetlični dan v Velikih Laščah, v Kranjski gori in na Opčinah pri Trstu; dne 8. septembra 1912 v Kranju, na Viču pri Ljubljani in v Vrtojbi na Goriskem; 15. septembra pa v Ljubljani. Vendar pogrešamo še mnogo krajev, katerih na splošno začudenje ne najdemo med prireditelji te važne priredbe v korist družbi sv. Cirila in Metoda, Slovenski Sokolski Zvezi in v prid revnega dijaštva. Kje so Črnomelj, Idrija, Ilirska Bistrica, Jesenice, Kostanjevica, Krško, Litija, Metlika, Mokronog, Postojna, Radovljica, Ribnica, Šiška, Vrhnik, Žuženberk, Ajdovščina, Bovec, Gorica, Miren, Prvačina, Sežana, Solkan, Tolmin, razni tržaški predkraji (Tu se že vrše posvetovanja. Op. ured.) in druge slovenske trdnjave. Zadnji čas je, da se povsod zganejo na rodoljubno delo. Prireditve cvetličnega dneva se mora povsod naznaniti pristojnemu okrajnemu glavarstvu. Vloga mora biti z 1. krono kolekovana. Važno je pripomniti, da se za cvetke ne zahteva nobene stalne cene, ker se tako prilaganja pristojbina na licenco. Če se s cvetličnim dnevom združi kaka javna veselica, se lahko to na isti vlogi, torej brez posebnega kolka, prosi; le za ples je treba licence od županstva. Običajno se vlagajo prošnje za dovoljenje 3 dni pred prireditvijo, vendar zakonito ni predpisan noben rok. Naj torej pravočasno poskrbe za oblastveno dovoljenje.

Ljubljanski pripravljalni odbor se obrača do vseh Slovinc, naj bi poslane za 15. september kolikor največ aster, dalij in georgin za razprodajo pri ljubljanskem cvetličnem dnevju. Dopisi v stvari cvetličnih dni naj se pošljejo Centralnemu odboru za I. vseslovenski cvetlični dan v Ljubljani, Subičeva ul. 3.

Cvetlični dan v Trstu. Združeni odborniki ženske in moške CM podružnice v Trstu, tržaškega „Sokola“ in ak. dr. „Balkan“ so sklenili, da se vrši „Cvetlični dan v Trstu“ po veliki CM skupščini, ki bo 22. septembra t. l. Podrobnosti se določijo v prihodnji seji.

V nedeljo 1. septembra t. l. prvi nastop Barkovljanskega Sokola.

Združena odbora vrdejskega Sokola in CM podružni. pri Sv. Ivanu priredila „Cvetlični dan“ istočasno kakor v Trstu.

Tržaška mala kronika.

Trst, 29. avgusta 1912.

Smrtna nezgoda. Pod škedenjskimi plavži je sedaj zasidran neki parnik, iz katerega razkladajo material za plavže. Tam je bil nameščen kot nadzornik pri razkladu 40 letni Jakob Godina iz Škedenja. Material je razkladal posebno dvigalo, pri katerem je zaposlen en mehanik. Ta je snoči po 10 za hip vstavil stroj, ter se oddaljil, da bi zadovoljil svoji telesni potrebi. Ko je šel mimo strojne ute, je pogledal notri in videl v njej popolnoma razmesarjenega Jakoba Godino. O nesreči sta bili takoj obveščeni policija in sodnija in o polnoči se je že podala na lice mesta sodna komisija. Ta komisija je dognala, da je izključen vsak zločin in da se je nesrečni Godina zamotal med zobovje koles, ki so ga popolnoma razmesarili.

Iz tega bo še nekaj „ratalo“! 15-letni Ivan Indrigo iz Tizana da Tarlo v Italiji, stanujoči v ulici Lodole šte. 6, je včeraj jutraj vstopil v trgovino papirja Stockel v ulici Cavana, kjer je pod pretvezo, da kaj kupi, izmaknil 4 žepne nože. Tička so pa zasledili in izročili tam službujočemu redarju.

Pod kanape se je skrili. 20-letni dognar A. Schiavoni iz Trsta je predvčeršnjim hotel okraštiti kmeta Matijo Schwaba. Policija ga je včeraj jutro aretirala v znani razupiti kavarni „All' Europa felice“, kjer se je bil skrili pod — kanape!

Žalostno skušnjo z Italijo je imel — kakor že marsikateri drugi, tudi 26letni ribič Josip Berner iz Nemške Palanke na Ogrskem. Berner je pred dvema mesecema pobegnil od 6 pešpolka, ki je sedaj nameščen v Bileku, v Bosni. Romal je iz enega italijanskega mesta v drugega, a končno ga je lakota prisilila, da se je predstavljal avstrijskemu konzulu v Benetkah. — Konzul je poslal moža potom Lloydovega parnika v Trst, kjer so ga izročili vojaški oblasti.

Nasilen Kalabrež. 30letni cevlar Josip Calabro iz Reggio Calabria, stanujoči v ulici S. Giusto št. 17, je izgnan iz Avstrije radi raznih „štikicev“, ki jih je že napalil. Možakar pa s tem ni bil nič posebno spozumljen in zato se je na skrivnem zopet vrnil v Trst, kjer je pred nekaj časom pričel ljubimkovati s 24letno Gaetano Pesce, tudi iz Reggio Calabria, stanujočo v ulici Farneto št. 21. Ker je pa bil Calabro nasilnega značaja ter jo je večkrat pretepal, je ona pretrgala razmerje z njim. To ga je pa silno razjarilo in zato je šel v sredo popoldne v mlekarno v ulici D. Rossetti šte. 14, ki jo vodi Ana Cocame, sestra Pesce, misleč, da se njegova bivša ljubica nahaja notri. Ker je Cocame videla, da ima Calabro slabe namene, mu je zastavila pot, a Calabro jo je potisnil v stran ter vstopil po stili. — Notri je začel kričati in psovati žensko, kakor bi bil obseden, ter se je hotel vreči na njo, kar je pa preprečil Aleksander Kovačič, ki se je slučajno nahajal v mlekarni. Pri tem je Calabro ranil Kovačiča s palco, ki jo je imel v rokah ter ga je precej občutno ranil. Prihitieli so redarji, ki so nasilnega zaljubljenca odvedli v zapor, od kjer ga — po prestani kazni — pošljejo ponovno, pa ne v Trst, pač pa preko meje, o čem se ne povrne več!

Poskus samomora. — Včeraj ob 11 predpoldne je 36letni javni postrežek Viktor Caronzella, stanujoči v Kladnu št. 516, radi nesporazumov v družini in s samomorilnim namenom izpil precejšnjo maožino žveplene kisline. Zdravnik s zdravniške postaje, ki je bil pozvan k njemu, ga je dal nemudoma prenesti v mestno bolnišnico. — Doznajemo, da je Caronzella snoči ob 9 v bolnišnici umrl.

Blaznež, ki se je vrgel v kraško jamo. 27letni slaboumi Radoš Lisjak, doma v Šančelu, je v sredo popoldne hotel zlezti v kotlino takomenovano Pipnca. Pri tem je ponesrečil in padel kakih 70 m globoko. O tem je bila okoli 2 popoldni obveščena tržaška zdravniška postaja, ki je takoj poslala na lice mesta v avtomobilu zdravnika dr. Pavla Cilearija in dva postrežnika. Tem se je tudi posrečilo, da so ponesrečenca izveleli iz jame. Pri padcu je Lisjak zadobil nekaj lahkih poškodb. — Ker je pa bil v hladni, aml celih 12 ur, je bil premrznjen, ko so ga privlekli na dan.

Društvene vesti.

Dramatično društvo ima nočjo ob 9 svojo sejo v kavarni „Balkan“. Gg. odboriki naj blagovoliijo priti polnoštevilo.

Pevsko društvo „Trst“. Danes zvečer pevska vaja za mešani zbor. Ker se naše društvo udeleži korporativno 25-letnice društva „Hajdrih“ na Proseku, so pevci in

pevke naprošeni, da se polnoštevilo udeležijo pevskih vaj. Po pevski vaji pogovor glede izleta, ki se bo vršil v nedeljo, dne 1. septembra. Pridite vsi!

Pevsko društvo „Zarja“ v Rojarnu vabi vse pevke in pevce k pevski vaji, ki bo nočjo ob navadni uri. Prosi se polnoštevilo udeležbe, ker društvo nastopi dne 8. septembra na slavnosti pev. društva „Hajdrih“ na Proseku.

Tržaška sokolska župa
V nedeljo, dne 1. septembra ob 8. uri dopoldne se vrši v telovadnici Sokola v Trstu seja župnega vaditeljskega zbora

s sledečim dnevnim redom:

1. Priprava za III. vsesokolski zlet.
2. Redna telovadba župnih vaditeljskih zborov.
3. II. župni vaditeljski tečaj.
4. Naše stalnice glede javnih nastopov.
5. Proste vaje članic.
6. Slučajnosti.

K polnoštevili udeležbi vabi

Ambrožič, nač. TSŽ.

Pevski zbor ZJŽ ima danes ob 8 zv. izredno vajo za nedeljski nastop. Pevci naj pridejo gotovo k vaji, ker zbor nastopi pri nedeljski slavnosti NDO.

Tržaško kolesarsko društvo „Balkan“ priredi v nedeljo dne 1. sept. veliko slavnost na Opčinah na obširnem vrtu g. Drašček. Na programu je petje, godba, slavnostni govor in ples, ki traja do 11 zvečer.

Ker tega dne priredi CM družba cvetlični dan na Opčinah, nadejati se je velike udeležbe.

Tržaško podporno in bralno društvo se je preselilo v ul. Torre bianca šte. 41, I.

Akademikemu društvu „Balkan“ je daroval večje število knjig za ljudske knjižnice g. dr. Miček Čok. — Presrečna mu hvala.

Ker otvori omenjeno društvo v torek zopet rojansko knjižnico, v kratkem pa novo knjižnico v Barkovljah (jednastvo v trž. okolici) in ker namerava otvoriti celo vrsto drugih knjižnic v okolici in mora nabirati medtem za centralno knjižnico v mestu, obrača se tem potom do slavnega občinstva, da bi prispevalo majhen obol v ta namen, ali darovalo knjige, ki bodo tako gotovo nosile večje sadove nego v kaki privatni ali zaprašenih društveni knjižnici.

Nar. del. organizacija.

Petletnica NDO. Poljutrnjim praznuje NDO. petletnico obstoja. Pet let boja, pet let se je poteguje NDO za delavske koristi. NDO je združevala vedno delavstvo slovenske narodnosti skupaj, ga izobraževala ter vspodbujala za boj za svoje pravice. In imela je NDO res velike boje. Postavilo se je že v začetku vse proti njej. Na eni strani gospodarski nasprotniki — kapitalisti, na drugi narodni, na tretji pa socialno-demokratske in krščansko-socialne delavske organizacije. Vse se je vrglo proti NDO, ker se je potegovala vedno za narodne in socialne pravice slovenskega delavskega ljudstva. Ampak NDO je šla naprej; ona se ni ustrašila velikega števila nasprotnikov. Boj NDO je bil mnogo težji, kakor boj socialne demokracije. Socialna demokracija ima pred seboj samo kapitalizem, torej gospodarskega nasprotnika, medtem, ko ima NDO pred seboj ne samo gospodarskega, temveč tudi narodnega nasprotnika. Ne bomo omenjali podrobnosti bojev, ki jih je vodila NDO. Spomniti pa moramo na najglavnejši boj, na boj, ki se je vršil pred par meseci — med narodnimi in socialno-demokratskimi zidarji. Tudi iz tega boja je izšla NDO zmagovalno: zmagala je nad sovraštvom med delavstvom in zmagovala bo tudi naprej, če se jej bo pa pridružil ves slovenski proletarijat, potem bo pa zmaga za zmago. Upamo, da se to tudi zgodi in da pristopi k NDO vsak, ki v NDO spada. V nedeljo bomo navdušili nezavedno delavstvo. Iz vseh krajev pride narodno delavstvo, da izkaže simpatije organizaciji, ki je že toliko dobrega napravila za slovensko delavstvo.

O 9. zjutraj moramo biti vsi na kolodvoru, kajti sprejeti imamo ljubljance, ki se udeležijo naše slavnosti. Sprejemamo jih z godbo in zastavo. Izpred kolodvora pojdemo pred „Nar. dom“. V „Nar. domu“ bo velik manifestacijski shod, na katerem bodo govorili voditelji narodnega delavstva: ustanovitelj NDO dr. Josip Mandič, sedanji predsednik NDO dr. Vek. Kisovec ter drugi.

Nastopijo tudi zastopniki bratske „Zveze jug. železničarjev“.

Popoldne bo kongres. Ob 3. popoldne zbirališče pred cerkvijo pri sv. Jakobu, kjer svira godba. Ob 4. pop. prične velika ljudska veselica z godbo, petjem, plesom, srečolovom, tombolo itd. Na tej veselici se

Telefon 17-66.

PISARNA

Telefon 17-66.

Dr. Ferdinanda Černe-ta in Dr. Josipa Mandič-a

preselila se je

v ulico Caserma šte. 8, I. nad.

Zdravilno pivo dvojnega kvasa

Vel zdravniki ga priporočajo.

Odlikovano na
: 7 razstavah. :

S. STEFAN

Odlikovano na
: 7 razstavah. :

Glavna zaloga v Trstu, via Valdirivo št. 32. — Telefon št. 2201.

:: Paroplovna družba S. J. D. Tripovich & Ci. Trst

Ekspresno Trst-Benetke in nazaj

po morju.

Prevoz v 3 urah s krasnim in zelo hitrim parnikom na turbine

s tremi vijaki

„VENETIA“

s tremi vijaki

opremljenim z vsem modernim komfortom ter s saloni I., II. in III. razreda.

URNIK:

Odhod iz Trsta:	Prihod v Benetke:	Odhod iz Benetk:	Prihod v Trst:
Ponedeljek 8 predp.	11. predp.	Ponedeljek 2 pop.	5 pop.
Torek 8 "	11. "	Torek 2 "	5 "
Sreda 8 "	11. "	Sreda 2 "	5 "
Četrtek 8 "	11. "	Četrtek 2 "	5 "
Petek 8 "	11. "	Petek 2 "	5 "
Sobota 8 "	11. "	Sobota 2 "	5 "
Nedelja 8 "	11. "	Nedelja 9 "	opolnoči.

VOZNE CENE:

Iz TRSTA:	Iz BENETK:
Tja: I. razred K 12-40; II. razred K 8-40; III. razred K 5-40.	Tja: I. razred Lir 13—; II. razred Lir 8-50; III. razred Lir 5-30.
Tja in nazaj (veljavno 15 dni)	
I. razred K 18-50; II. razred K 12-50; III. razred K 8-20.	I. razred Lir 19—; II. razred Lir 13—; III. razred Lir 8-50.

Nedeljski izlet Trst-Benetke in nazaj: I. razred K 12—; II. razred K 9—; III. razred K 6—.

FINA BUFETNA POSTREŽBA.

Vozni listki se prodajajo: V TRSTU: pri Mandel & Co, menjalnica, Borzni trg št. 12; P. Christofidis, potovalna agencija, Hotel de la Ville; Urad za potovalce Avstr. Lloydja. — V BENETKAH: pri Radoniceh fu D. Piazzeta San Marco; Agencija Avstr. Lloydja, Riva Schiavoni. — Listki se razun tega lahko kupijo tudi v družbini kočiji v Trstu na pomolu S. Carlo — v Benetkah v Bacino San Marco.

Prva vožnja danes dne 30. t. m. z odhodom iz Trsta ob 8. predpold

Pridrzan preklie in premembe ob vsakem času, brez obvestila in odgovornosti.

Mnenje gosp. dr. a J. Hudec-a

HOLICE

Gosp. J. SERRAVALLO

Trst.

Prejel sem Vaše **Železnato Kina vino Serravallo** (Vino di Chlna Ferruginosa Serravallo) in sem ga uporabil z dobrim uspehom. Poznam Vaše vino in ga rabim v svoji praksi že mnogo let kot krepilo za bolne na želodcu, pri malokrvnosti, pri šibkih konvalescentih in to z najboljšim uspehom.

HOLICE, dne 20. marca 1910.

Dr. J. HUDEC.

POHIŠTVO

SOLIDNO : in : ELEGANTNO

PO ZMERNIH CENAH

RAFAELE ITALIA

TRST - VIA MALKANTON - TRST

Novo pogrebno podjetje, Trst

(vogal Piazza Goldoni) - CORSO 47 - (vogal Piazza Goldoni)

Zaloga vozov in drugih priprav v lastnih prostorih Via della Tesa št. 31. - TELEFON št. 14-02.

Tu se sprejemajo nočna naročila.

Podjetje razpolaga z 18-timi krasnimi vozovi za mrtvaške sprevoje ter lahko postreže z najfinjšo opremo, kakor tudi s čisto navadno.

V svoji trgovini na Corsu ima veliko izbero vencev iz umetnih cvetic, biserov, porcelana in kovine ter izdeluje vence tudi iz svežih cvetic. — Vsakovrstne krste, kovinske in lesene, obleke, čevlje in druge potrebšline za mrlje in sprevoje, voščene sveče iz lastne tovarne itd. vse po nizkih konkurenčnih cenah.

V podružnicah in zastopih na Opčinah pri g. Mrzku, v Nabrežini pri g. Vitezu, pri Orehu (Nogere) pri g. Jamšku se dobi vse za pogrebe potrebno blago. **HENRIK STIBELJ** deležnik in upravitelj podjetja.

Vsem : gospodinjnam
toplo priporočamo

KOLINSKO CIKORIJO

edino pristni, po kakovosti nedosegljivi slovenski izdelek.

v korist družbi sv.
Cirila in Metoda I

razvije zastava zidarske skupine NDO. Na dnevnem redu so tudi govori.

Slovansko delavstvo! Ljubljanci pridejo, pridejo nadalje zastopniki nar. delavstva iz Gorice, Pule, Ajdovščine, Volosko-Opatije itd. Velik bo ta dan, slavnosten, prazničen za vse jugosl. delavstvo. Zato vsi v nedeljo ob 9 na južni kolodvor, potem na manifestacijski shod, popoldne pa na veselico!

Vsi izpolnite svojo dolžnost!

— Parketni stavci. Danes zvečer se vrši v dvorani NDO, ul. sv. Frančiška 2 važen sestanek, katerega sklicuje NDO. Pridite v polnem številu, kajti razmere, v katerih se nahajate, so zelo slabe. Potrebno je, da najdete pot iz tega brezna. Zato se združite. Le združena moč bo premagala nasprotnike.

— Posredovalnica dela NDO. Službe iščejo: a) vratar, b) hišni stražar. Naslov pove: Posredovalnica dela NDO, ul. Sv. Frančiška 2.

— Centralni odbor NDO naproša narodna društva, da se blagovole nedeljske slavnosti udeležijo. Društva, ki so nam naklonjena, bomo podpirali tudi mi. Tista pa, ki nam niso naklonjena, seveda — to je naravno — mi ne bomo podpirali. Naslov: Predsedstvo Narod. del. org. Trst, ul. sv. Frančiška 2.

— Zidarska skupina NDO. Vsi tisti, ki imajo nabiralne pole, naj jih blagovole prinese nemudoma nazaj.

— Skupina uslužbencev c. kr. glavnih skladišč. Naprošeni so vsi odborniki in namestniki, da se zagotovo udeležijo odborove seje, ki se bo vršila danes ob 8 zvečer. Dnevni red je zelo važen. — Nihče naj ne manjka.

— Odborom vseh skupin NDO. Prosimo, da se določi zastopnike za kongres! Vsaka skupina ima pravico izvoliti dva zastopnika. Do sobote naj se jih naznani v uradu NDO, ul. sv. Frančiška 2.

Centralni odbor.
— Delavci, tovariši! Preskrbite si društvene znake vsaj za nedeljo! Lepo bo videti delavce z znaki, kajti znake dobe samo tisti, ki so organizirani, ki so že izpolnili svojo dolžnost. Kdor je organiziran, naj nosi društveni znak!

Na ta način bomo najlažje spoznali organizirane in neorganizirane. Kdor ni organiziran ne sme nositi društven znak!

— Zidarji! V nedeljo zaplapola vaša zastava. Zana prele boste šli pod to bojno zastavo v boj za narodne in socialne pravice. Pripravite se!

— Delavci, tovariši! Nabavite si društvene znake, ki se dobivajo v uradu NDO, ulica Sv. Frančiška 2 po 50 vin. kos.

Vesti iz Goriške.

Lega in družba sv. Cirila in Metoda. Klerikalni občinski zastop v Flumicellu je odboru tega društva prepovedal prireditve veselice Legi v prid. Ali to ne more služiti v opravičevanje sovraštva slovenskih klerikalcev proti Ciril - Metodovi družbi. Tu je velika razlika. Kajti Lega ima raznarodovalne namene, Ciril - Metodova družba pa ohranja le slovensko kri lastnemu narodu. Ako ne drugje, bi se morale strniti vsaj tu vse narodne vrste v jedno veliko falango. Ali slovenski klerikalci so neizprosni proti krvnemu bratu. Na Bled niso hoteli nastopa Sokolov, ker se jim je zdel — čujte in strmite! — provokacija. Pač pa so hrbti izvestne gospode jako elastični... pred vlado in nemškimi kapitalom!

V sezoni gob so vzrastli špijoni, a so ravno tako hitro zopet izginili. Osem jih je bilo to poletje v goriških zaporih in kar bi ne bilo močno nikjer drugje, bi bilo mogoče v Gorici, namreč ustanovitve društva špijonov. Seveda bi ne poslali štatuta namestništvu v ogled in bi tudi ne naznanili imenika članov policiji. A policija je vse srečno polovila s pomočjo policijskih špijonov, ki so bolje organizirani. Ko so deli vsem ti čem soli na glavo, je sodnija sol odpihala in tiče izpustila. Ivana Clemente, ki je bil 25. junija aretiran radi špijonaže, je sodnija izpustila, ker sum ni bil opravičen.

V Dolenjo Branico pojdemo dne 1. septembra t. l. (t. j. v nedeljo) k prireditvi Ciril - Metodove podružnice ter bralnega in pevškega društva „Branica“, ki se bo vršila po sledečem sporedu: 1) Podružnični redni letni občni zbor od 1:30 do 2:30 popoldne v gostilni g. Fr. Benko, 2) Nastop rihem berškega „Sokola“ z naraščanjem (proste vaje) od 2:30 do 3 popoldne, 3) Ob 4 pop. pričetek javne tombole z dobitekoma: cinkovina: 60 K, tombola 80 K. — Srečka stane 40 stot.

Pred in po tomboli bo javen ples, ki ga priredi bralno in pev. društvo „Branica“ s sodelovanjem prvaške sokolske godbe. Plesni komad 20 stot.

Kača je pičila 7letnega Josipa Žerjaja iz Šempolaja. Spravili so ga v mestno bolnišnico tržaško.

Samomor vojaka. Iz Volč: 27. t. m. zjutraj se je ustrelil v Volčah z vojaško puško v srce Marčon, desetenik alpinec 27. regimenta, katerega del je nastanjen tu. — Marčon je služil že 5. leto ter je bil z Dolenjskega.

Domneva se, da so ga k temu koraku prihiteli vedne šikane predstojnikov (zapo-

stavljanje pred mlajšimi tovariši)! Pogreb nesrečnega je bil v sredo!

Pretep. Čaša se jako rada razbije, ali če bilješ ž njo po glavi, se razbije ta glava in čaša. Ivan Banden in Fran Pavletič sta se pri plesu v ulici Novega mosta sprla z Jož. Boškini iz Pevme. Besede so prinesle prepričanje in prepir dejanje v obliki dveh kupic za piva, ki sta trčila tako močno ob Boškinovo glavo, da je zadobila ta dve poškodbi; jedna izmed teh je precej nevarna. Sedaj se nahaja Boškinova glava v bolnišnici, kjer jo „flikajo“.

Proda se na prostovoljni dražbi enonadstropna hiša (b glavni cesti blizu trga v Kobariidu. Dražba se vrši 1. septembra t. l. Komur je mnogo lažje, bodisi za trgovino, ali za miren kotiček, naj pride omenjenega dne k dražbi. Tozadevne informacije daje županstvo v Kobariidu. 1815

Odda se takoj v najem stanovanje, soba, kuhinja in shramba. Kron 19. Kolonja 261 1722

15-17 letno pestunjo se išče. Ul. Petronio št. 2, gostilna. 1702

Tujec se želi seznaniti z gospodično ali mlado vdovo v svrhu ženitve. Ponudbe pod „Tujec“ na Inzeratni oddelku Edinosti. 1414

Vino i bome, vipavsko, belo, se dobi v veliki množini pri Ludviku Čebzon, posetniku v Ribenbergu. Cene po dogovoru. 1764

Dobremu plačniku se odda par sto litrov izvrstnega pasterezovanega garantiran pristnega mleka. Naslov pove Inzeratni oddelku Edinosti. 1800

Vino. Kletarstvo v Pobjeh ima še na razpolago raznih vrst vin in sicer refoski, brigunder, raznih belih finejših in domačega trofinovca. 1753

Lastnik licence važnega patentiranega predmeta za zidanje v trgovskem okraju Trst išče družabnika z finančijelno udeležbo in po mogočnosti z lopo za izdelovanje predmeta. Ponudbe pod „Zagotovljena eksistenca“ na Inzeratni oddelku Edinosti. 1795

Hiša nabavajoča se vis-a-vis občinske hiše v Podgradu v Istri, kakor tudi razna zemljišča se prodaja jako ugodno ceno. Kupci naj se zglase pri J. Bukovniku, via Gaspare Gozzi št. 3 IV. nadstr. vrata 19. 1798

Stavbišči v Gorici 700 in 300 □ kltr kultivirano, najlepša lega, sti na prodaj. Pojasnila pri fotografu Jerkiču, Trst, via Poste 10. 4444

Stalni krajevni agenti zmožni nem. — ščine se sprejmejo ali pa nastanijo s stalno plačo za prodajanje dovoljenih sredstev v Avstro-Ogrski. — Ponudbi pod „Merkur“, Brno Neugasse 20. 244

Skladišče žagovine (Segadure) za ribanje posipanje po mokroti, snajenje javnih lokalov itd. ima edino AUGUST KOMPARA, Trst, ul. Fonderia št. 5. Prodaje se na drobno in debelo. — Postrežba na dom

Hans Scheidler

zobotehnik

bivši: prvi Dr. Ferdinanda Tanzer

Sprejema od 9—1 in od 3—6. 575

Trst, Piazza C. Goldoni št. II

Trst, ul. Tor S. Piero 4, 4. nadst. (Koroso ul. Belvedere).
Izdajalec: iz angleškega blaga po dunaškem modnem kroju od 40 K dalje.
FRAN MALIS
Krojač
Priporoča se slavnemu občinstvu

S 1. avgustom se je otvorila delavnica tapecerij

v Trstu, ulica Belvedere 39

z bogato zalogo damasiranega blaga po zmernih cenah. Prevzame se vsako delo za dekoracije itd. Sprejema naročbe za deželo. — Priporoča se **MARIJ NOVELLI**.

NUOVO Hotel Provinciale

(Novi deželni hotel)

Trst, largo Santorio 4 (Farneto).

40 sob, električna luč, ves komfort, stroga snaznost. — Cene zmerne.

ALOJZIJ SKERL.

GOSTILNA N. D. O.

v Trstu, ulica Carradori št. 18

ki jo sedaj vodi g. HINKO KOSIČ, se dobi vedno sveže pivo, prve vrste vino — teran, gorka in mrzla jedila ob vsakem času.

Na razpolago več sob za prenočišče po nizkih cenah. — Priporoča se za obilen obisk.

Mehanični zavod za cementno industrijo

ARTURO MAYER, Tržič (Monfalcone)

z uradom v Trstu, ulica S. Carlo 2 (TELEFON št. 20-93)

proizvaja in prodaja po konkurenčnih cenah

Polne in prevrtane skaline, cevi za kanalizacijo in za dovode in odvode, krovne skrli, stopnjice itd.

Ploščice za podove, enobarvne, risane in za terase. Zelo močni kamenčki za tlakovanje. — Koncesionirane posebnosti:

Brušene ploščice za preylako in ploščice iz bisernice.

ZAHVALA.

Vsem prijateljem, znancem in sorodnikom izrekamo za sočutje in pri zadnjem spremstvu izkazane simpatije naše nepozabne hčerke, oziroma sestre

Matilde Požar

najsrčneje in najtopleje zahvalo.

Iskrena hvala cenj. družini Bandel za krasne cvetlice ter gg. Požarju in Slugi za prekrasen dar venca v narodnih barvah. — Se enkrat najsrčneja hvala vsem!

Rojan, 30. avgusta 1912.

Žalujoča družina Požar.

Redka prilika!

Velika moderno urejena manufakturna in modna trgovina se na najboljšem kraju nekega mesta Kranjske radi družinskih razmer pod prav ugodnimi pogoji

oddaja v najem, event. z hišo vred prodaja.

Vprašanja je pošiljati na posredovalno pisarno Peter Matelic, Ljubljana, Škofja ulica 10. Telefon 155.

Zaloga pohištva iz Solkana

na obroke

Trst, ulica Madonnina 5

Popolne sobe, zelo fine, solidne, postane, dobro izdelane, čvrste, svetle in nepolirane ter posamezne pohištvo, tudi železno; šivalni stroji, stenske ure, slike, ogledala, manuf. blago. — Zmerne cene.

Gramofoni

„Helvetia“

Trst, ul. Barriera vecchia 19

Došle so sijajne, slovenske in hrvatske plošče. Novost! Premier 30 cm, K 4-50.

Neprekosljivi gramofoni z zelo močnim glasom z jamstvom, kože, trobila stroji, ročaji.

JOSIP STANTIČ, Trst, Piazza Rosario

odlikovan z zlato kolajno in križem na svetovni razstavi v Rimu

ZALAGATELJ ČEVLJEV c. kr. finančne straže za Trst, Koper in Pulo, c. kr. varnostne straže za Trst, okolico, Pulo in Gorico, skladišča c. kr. glavnega carinskega urada in drugih skladišč.

Priporoča cenjenemu občinstvu

svojo veliko in dobro poznano tovarno in trgovino čevljev za moške, ženske in otroke.

R. Gasperini, Trst

Telefon šte. 1974. SPEDITER Via Economio št. 10

Prevozno podjetje

Sprejmo razcarinjavanje kakovostnega blaga iz mitne, dostavljanje na dom.

POŠILJATVE, POTEGA KOVČEGOV. NAJDOGOVORNEJŠE CENE.

Zastopstvo tvrdke „CEMENT“

Tovarna cementa „PORTLAND“ v Spiljetu.

PRODAJA NA DROBNO. CENE BREZ KONKURENCE.

Slovenska šivilja

se priporoča cenj. občinstvu.

Ljuboslava Baučer

Trst, ul. Istituto št. 13, Trst pritišče.

Bogomil Pino

urar in zlatar

Trst, ulica Vincenza Bellini št. 13

naproti cerkvi sv. Antona novga

Bogat izbor ur

vsake vrste, kakor tudi

uhani, prstanov z dijamanti in bres dijamantov, ženske verigice, zlate in srebrne za moške.

ene po konkurenčnih cenah

Kron 6200

AUTOMOBILI FORD 1911

Največja tovarna sveta. Izdelovanje letno 40-000 voz odinega tipa CHASSIS 20 HP šest raznih tipov kočij. Kočija „FORD“ je najpopolnejša, najhitrejša in najekonomičnejša kar jih obstoji. — GENERALNI ZASTOPNIK

ANTON SKERL. TRST

Piazza Goldoni 19—11, Tel. 1734

Velika centralna garaža, ulica dei Eschi 16, vogal ulice Beethoven TELEFON 2247. — STOCK PNEUM GOODRICH (amerikanske).

Automobili na posode po zmorni ceni.

Varstvo in vzdrževanje avtomobilov. — Solidna postrežba.

V novem bazarju

v ulici Belvedere št. 7

se dobi blago po konkurenčnih cenah.

Posebno železne kuhinjske posode, porcelan in steklo kakor tudi velika zaloga igrač.

Za obilen obisk se priporoča

EMILIA NOVELLI

Restavracija Ražem

Sp. Skofije

priporoča nedeljskim izletnikom svojo

izvrstna namizna vina in razne

butiljke. — Dobra domača

postrežba. — Oddaja sob

za letovišcarje. Cene

povsem zmerne.